

Kritik mot Polismyndigheten i Gävleborgs län med anledning av att polisaspiranter hållit förhör i en förundersökning om sexualbrott m.m.

Anmälan

AA framförde i en anmälan klagomål mot Polismyndigheten i Gävleborgs län med anledning av att två polisaspiranter hade hållit förhör med honom och med två minderåriga målsägande i en förundersökning där han var misstänkt för grovt sexuellt utnyttjande av underårig.

Han uppgav vidare i anmälan bl.a. följande. Den 13 juni 2007 hämtades han av polisen i sin lägenhet. Senare under kvällen förhördes han av polisaspiranterna BB och CC. Han blev inte tillfrågad om han ville ha en försvarare. Först efter att förhöret pågått en lång stund fick han veta vad han anklagades för. Förhöret nedtecknades inte i dess helhet under kvällen. Han fick vidare inte läsa igenom och godkänna det färdigutskrivna förhørsprotokollet som innehåller felaktigheter. Han erkände inte något brott under förhöret och aspiranterna har blandat ihop uttalanden som han gjort med uttalanden som målsägandena gjort i de förhör som hade hållits med dem. Polisaspiranterna vittnade därefter falskt i tingsrätten.

AA:s mamma, DD, kom därefter in med kompletterande synpunkter på handläggningen av ärendet.

Utredning

Handlingar i polismyndighetens ärende (K12670-07 m.fl.) infordrades jämte domarna i det aktuella brottmålet (Gävle tingsrätts mål B 1575-07 och Hovrättens för Nedre Norrland mål B 848-07). Därutöver inhämtades muntliga upplysningar från polismyndigheten. Följande kom fram.

Efter anmälningar från socialtjänsten upprättades i juni 2007 två polisanmälningar om bl.a. försök till våldtäkt och grovt sexuellt utnyttjande av underårig. AA antecknades som skäligen misstänkt. Målsägande var två flickor, 14 respektive 16 år gamla. BB och CC, som påbörjade sina aspirant-utbildningar vid polismyndigheten den 4 juni 2007, höll samma månad ett antal förhör i det aktuella ärendet bl.a. med den misstänkte AA och med målsägandena.

Det första förhöret med AA hölls den 13 juni 2007 med CC som förhørsledare och BB som förhörsvittne. Vid förhöret delgavs AA misstanke om våldtäkt. Enligt förhørsprotokollet underrättades han om rätten till försvarare och han godtog den försvarare som rätten förordnar. Förhöret är nedtecknat i referatform och försett med olika underrubriker. Enligt utskriften förnekade AA inledningsvis brott men erkände senare vad han själv betecknade som ”övergrepp på barn”. Förhørsprotokollet avslutades med en anteckning om att förhöret var ”uppläst och godkänt under förhöret”.

AA åtalades senare vid Gävle tingsrätt för bl.a. grovt sexuellt utnyttjande av underårig. Han förnekade brott. Som bevisning åberopade åklagaren bl.a. vad AA sagt vid det första förhöret som hade hållits med honom under förundersökningen och även vittnesförhör med BB och CC om omständigheterna vid detta förhör.

I tingsrättens domskäl antecknades särskilt under rubriken ”Värdet av förhör hållet med AA under förundersökningen” följande.

AA hämtades till förhör och förhördes den 13 juni 2007. Förhørsledare var polisaspiranten CC och förhörsvittne var polisaspiranten BB. Av förhöret intaget i förundersökningsprotokollet framgår att brotts-misstanken avser våldtäkt 2002 och att AA underrättats om försvarare och att han godtar den rätten förordnar. Förhöret är redovisat i redigerad form under vissa angivna rubriker och avslutas med noteringen ”Förhöret uppläst och godkänt under förhöret”. Av ett senare förhör en vecka senare den 20 juni 2007 där offentliga försvararen advokaten EE var närvarande framgår att AA framfört många synpunkter på hur han behandlats och vilka uppgifter han fått under det första förhöret. Han har också framfört att det första förhöret är en blandning av verklighet och fiktion och att han aldrig sagt vissa av de saker som noterats där. Han har heller aldrig fått läsa igenom förhöret. AA:s invändningar mot förhöret har föranlett åklagaren att åberopa vittnesförhör med polisaspiranterna angående förhöret. Av polisaspiranternas vittnesmål framgår att AA inte påkallade att ha en offentlig försvarare närvarande vid förhöret. Någon förklaring till att detta inte antecknades i förhöret har inte lämnats. Det framgår vidare att de båda fortlöpande gjort anteckningar i konceptform och att AA under förhöret tillfrågats om de uppfattat honom rätt. Han har dock aldrig fått läsa igenom det utskrivna förhöret. Hur en förhørsutsaga redovisas har naturligtvis betydelse för läsarens intryck av förhöret. I det aktuella första förhöret har som redan nämnts innehållet redigerats under olika rubriker. Det är således helt omöjligt att själv bilda sig en uppfattning om gången i förhöret och hur frågorna ställts. Förhöret är nedtecknat på så sätt att det i stället för att neutralt redovisa förhørsutsagan ger en bild av hur förhørsledaren uppfattat förhørsutsagan och förhörspersonen. Bevisvärdet av ett på det sättet redovisat förhör som inte i efterhand lästs igenom och godkänts är mycket litet.

I domskälen uttalades vidare av intresse i denna del följande.

AA har helt förnekat brott. Bevisvärdet av det första polisförhöret som hölls med honom har, som tingsrätten redovisat ovan, mycket begränsat bevisvärde. Emellertid har polisaspiranterna under ed berättat att AA vidgått att han utfört sexuella handlingar mot FF. och detta ger också visst stöd åt FF:s uppgifter.

Tingsrätten dömde sedan, genom dom den 20 juli 2007, AA för bl.a. grovt sexuellt utnyttjande av underårig till fängelse tre år. Hovrätten fastställde i en dom den 7 september 2007 tingsrättens dom.

Ärendet remitterades till polismyndigheten för upplysningar och yttrande över dels handläggningen av förhöret med AA den 13 juni 2007, dels vilka

överväganden som, med beaktande av ärendets karaktär och – när det gäller målsägandeförhören – målsägandenas ålder (se 18 § förundersökningskungörelsen, 1947:948, förkortad FUK), låg bakom att förhör med bl.a. målsägandena och den misstänkte hölls av polisaspiranter.

Polismyndigheten (tf. länspolismästaren GG) kom in med ett remis-svar jämte komplettering. Upplýsningar från avdelningschefen, kommissarien HH, samt från BB och CC bifogades.

HH, som upprättat sitt yttrande i samråd med kommissarien JJ, upplyste följande.

Enligt JJ inkom den 7 juni 2007 två anmälningar till polismyndigheten. Båda anmälningarna inkom via Mottagningsgruppen inom Socialtjänsten. (– – –) JJ utsåg kriminalinspektör KK, som handläggare av båda ärendena då KK är erfaren utredare och hade då aspirantansvar för två aspiranter vid namn BB och CC.

Åklagare i ärendet var LL, vilken beslutade om hämtning till förhör på den misstänkte – – – i hans bostadsadress i Sandviken.

I Sandviken arbetade denna kväll, då den misstänkte skulle hämtas, inspektör MM och inspektör NN. NN ringdes då upp av JJ och de kom överens om att han och MM skulle sammanträffa med BB och CC på polisstationen i Sandviken. Därifrån utgick de gemensamt hem till den misstänkte. När de ringde på dörren hos den misstänkte stod NN och MM först vid ytterdörren. MM visade då sin polislegitimation för den misstänkte och förklarade sitt ärende. Den misstänkte nickade då och släppte in dem i lägenheten.

Den misstänkte följde med till polisstationen i Sandviken där de höll ett förhör med honom. CC var förhørsledare och BB förhörsvittne. Den misstänkte delgavs misstanke och avböjde möjligheten att ha försvarare närvarande under förhöret. Däremot godkände den misstänkte att ta den försvarare som rätten förordnade.

Vad gäller BB:s och CC:s lämplighet som förhørsledare så stämmer det att de var oerfarna som poliser, men att de från tidigare yrkeserfarenhet var ytterst lämpliga som förhørsledare. BB har dokumenterad erfarenhet av att arbeta med barn som har speciella behov. CC har gedigen utbildning vad gäller pedagogik och har tidigare under sin polisutbildning, under sommaruppehållet 2006, arbetat med utredningar och då hållit förhör under ledning av JJ och MM. Vilket föranlett JJ:s bedömning av CC:s lämplighet som förhørsledare.

Under ärendets gång hade BB och CC kontinuerlig kontakt med sin handledare KK, åklagare LL samt rotelchef JJ. De fick handledning av både KK och JJ.

JJ är även verksam som kursledare på Polishögskolan där hon undervisar i ämnet förhör med barn. Genom sitt arbete som kursledare i ”Brott mot Barn” samt ”Förhørs och intervjuteknik med barn” har JJ haft möjligheten att träffa majoriteten av landets förhørsledare inom området barn. Inom dessa kurser ingår examinationer där JJ är en av de som bedömer kvalitén.

Den erfarenhet hon har genom detta gör att det inte finns tvivel om hennes bedömningar om vilka som är lämpliga i att hålla förhör med ”barn”.

Under tiden som BB, CC, MM och NN befann sig tillsammans med den misstänkte återgav de per telefon om vad som inträffade. De berättade då att de upplevde att den misstänkte befann sig i chock och att detta kan var anledning till att han inte uppfattat den information som delgavs honom vad gäller misstanke och rätt till försvarare.

Han upplevdes även som ångerfull och han grät stundtals under förhörets gång, vilket även gjorde att förhørsledare CC senare har berättat att han kände empati för den misstänkte.

Sammanfattningsvis kan konstateras att den utredning som bedrevs hela tiden leddes av åklagare och med kompetent stöd och handledning av två mycket erfarna utredare

med specialistkompetens varav en är en av landets mest erfarna utbildare när det gäller barnförhör.

JJ:s bedömning av att de två förhørsledarna var kapabla att klara uppgiften måste väga tungt med tanke på hennes bakgrund. Det ligger också i sakens natur att JJ i sin roll inte skulle gjort avvägningen om hon ansett att det förelåg risk att ärendet som sådant eller målsägande, misstänkt eller annan inblandad skulle ha en nackdel av att ärendet utreddes av de två personer hon utsåg. Det föreligger mer anledning att anta att ärendet och förhören fick en ytterligare kvalitetsgranskning genom detta förfarande.

Enligt förundersökningskungörelsens 18 § bör förhör med någon under 18 år hållas av en person med särskild kompetens. Pmd Gävleborg har en Familjevårdsrotel med personal som har utbildning och specialistkompetens för denna typ av förhör, samtidigt måste man utbilda nya poliser för att vidmakthålla kompetensen. Detta skall göras med kompetenta handledare och jag anser detta har gjorts på ett betryggande sätt.

BB och CC upplyste följande.

I samband med att ett beslut inhämtades ifrån åklagare att AA skulle hämtas för förhör, frågade vi vår instruktör KK om det fanns möjlighet för oss att följa med vid hämtningen samt hålla förhöret därefter. KK såg inga problem i detta och det bestämdes att vi skulle åka till AA:s adress tillsammans med NN och MM.

Vad gäller förhörsdokumentationen rörande ärendenr: 2102-K12670-07, förde vi båda två anteckningar under förhörets gång. Under förhöret delgav vi AA vad vi skrivit ner i våra anteckningar. Varje avsnitt i förhöret delgavs AA efter hand under förhöret som de nedtecknades. AA godkände på detta vis förhöret utifrån våra anteckningar.

När förhöret var över började vi skriva in förhöret i Dur Två. I samband med detta hade vi telefonkontakt med KK som bestämde att vi skulle skriva färdigt förhöret nästkommande dag eftersom vi under förhöret arbetat på övertid. Följande dag fortsatte vi att skriva in förhöret i Dur Två. BB skrev in det och CC läste sedan igenom och godkände det. I samråd med KK skrevs förhöret in i Dur Två i avsnitt med rubriker. Detta för att klargöra när övergreppen skett i tid samt för att klargöra vilka händelser och platser som hörde till vilket övergrepp.

AA fick möjlighet att ta del av förhöret i dess färdigskrivna form då förundersökningsprotokollet överlämnades till honom på häktet i Gävle av BB.

I övrigt kände vi en trygghet i förhörssituationen eftersom vi båda två hade förberett förhöret noggrant innan det hölls, samt att vi hade rutinerade kollegor i samma korridor och på telefon att rådfråga om så skulle behövas under förhörets gång. Vi upplevde AA som positiv och tillmötesgående under förhörets gång. Han uttryckte sorg över det inträffade och vi kände med honom under och efter förhöret.

Efter anhållningsbeslutet uppvisade dock AA en aggressivitet och illvilja mot oss som förhørsledare. Detta visade sig vid flera tillfällen då kontakt togs med AA på häktet under utredningens gång.

Polismyndigheten anförde i remissvaret följande.

Av förundersökningskungörelsen (1947:948) § 18 framgår att förhör med någon som är under 18 år bör hållas av en person med särskild kompetens för uppgiften.

Polismyndighetens bedömning är att poliskommissarien JJ:s handlande inte utan vidare kan kritiseras. Poliskommissarien har själv en särskilt hög kompetens och erfarenhet inom området. Hon har beaktat dels den kompetens som de båda polisaspiranterna besitter och dels målsägandenas åldrar (födda 1991 och 1993) och hon har tillsett att handledning i form av erfarna utredare och förundersökningsledare/åklagare har funnits till hands vid samtliga förhör. Polisaspiranterna är självfallet oerfarna poliser men har vad gäller dessa förhörsuppdrag var för sig bakgrunder som torde betraktas som särskild kompetens.

Enligt Polismyndighetens bedömning har de ifrågasatta utredningsåtgärderna genomförts på ett betryggande sätt och under direkt handledning av kvalificerade utredare. De åtgärder som beslutats och genomförts förtjänar således inte någon kritik.

AA och DD bereddes tillfälle att yttra sig över polismyndighetens remissvar, varvid de anförde bl.a. följande. Det är inte riktigt att AA tillfrågades under förhöret om han ville ha en försvarare och han visste inte heller att han hade rätt till det. Först när förhöret var slut tillfrågades han om han kunde godta den försvarare rätten utsåg. Vidare fick han inte ta del av och godkänna några anteckningar från förhöret utan såg förhørsprotokollet först som hastigast, i rättsalen, innan häktningsförhandlingen. De hade också synpunkter på rättegången i såväl tingsrätten som hovrätten.

Rättslig reglering

Förhör

Enligt 23 kap. 6 § rättegångsbalken (RB) får under förundersökningen förhör hållas med envar, som antas kunna lämna upplysning av betydelse för utredningen. Vem som ska hålla ett förhör, dvs. vem som ska vara förhørsledare, är inte reglerat i balken annat än när det gäller anhållningsförhör (Fitger, Rättegångsbalken, del 2, s. 23:34b). Anhållningsförhör ska enligt 24 kap. 8 § andra stycket RB hållas av polisman eller åklagare. Med polisman avses t.ex. även en polisaspirant som fullgör aspirantutbildning vid en polismyndighet (se 1 kap. 4 § polisförordningen, 1998:1558).

Av 17 § FUK framgår att förhör med någon som är under 18 år och som är misstänkt för brott, målsägande eller vittne, ska planeras och verkställas så att det inte uppkommer fara för att den som förhörs tar skada. Särskild varsamhet bör iakttas om förhöret rör sexuallivet. Det bör noga tillses att uppseende inte väcks kring förhöret. Förhöret får inte göras mer ingående än omständigheterna kräver och får inte äga rum fler gånger än som är nödvändigt med hänsyn till utredningens art och barnets bästa.

Enligt 18 § FUK bör förhör med någon som är under 18 år hållas av en person med särskild kompetens för uppgiften.

Vid förundersökningen ska enligt 23 kap. 21 § första stycket RB protokoll föras över vad som därvid förekommit av betydelse för utredningen. Sedan en utsaga av en misstänkt eller någon annan har upptecknats ska utsagan, enligt andra stycket i samma bestämmelse, läsas upp eller tillfälle på annat sätt ges den som har hörts att granska uppteckningen. Han ska också tillfrågas om han har något att invända mot innehållet. Uppteckning och granskning ska ske innan förhöret avslutas eller, om förhöret är särskilt omfattande eller behandlar komplicerade sakförhållanden, så snart som möjligt därefter. En invändning som inte medför någon ändring ska antecknas. Efter granskningen får uppteckningen inte ändras. Har utsagan först efter granskningen antecknats i protokollet ska uppteckningen biläggas handlingarna.

I 22 § FUK anges att protokoll ska avfattas så, att det ger en trogen bild av vad som förekommit vid förundersökningen av betydelse för målet. Utsaga ska, i de delar den anses böra intas i protokollet, återges i så nära överensstämmelse som möjligt med det talade ordet. Ordagrann återgivning behöver dock inte ske annat än då det ligger vikt på att de exakta ordalagen inflyter i protokollet. Vid protokollföring använda memorialanteckningar bör enligt 23 § FUK erhålla slutlig avfattning efter hand som förundersökningen fortskrider; dock att uppteckning av utsaga som ska granskas enligt 23 kap. 21 § RB ska erhålla slutlig avfattning i samband med sådan granskning.

Polisaspirant

En polisaspirant är en polisstuderande som med godkänt resultat har avslutat polisutbildningens fyra terminer och sedan, efter rekryteringsförfarande, under sex månader innehar en tidsbegränsad anställning som polisaspirant (se 1-2 §§ i Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om polismyndigheternas medverkan vid utbildning av polisaspiranter och nationell kursplan för aspirantutbildning, FAP 761-1). Rikspolisstyrelsens föreskrifter och råd trädde i kraft den 9 februari 2009. Samma definition av en polisaspirant gällde emellertid vid den i ärendet aktuella tiden (jfr polisutbildningsförordningen 1999:740).

Polismyndigheten ansvarar för genomförandet av aspirantutbildningen. Polisaspiranten ska under aspirantutbildningen utveckla sin yrkeskompetens genom att under handledning omsätta teoretiska kunskaper i praktiskt handlande samt utveckla sina praktiska färdigheter m.m. Utbildningen ska vara individuell anpassad efter polisaspirantens behov i den utsträckning som behövs för att säkerställa att han eller hon efter fullgjord utbildning kan delta i det reguljära polisarbetet. Polisaspiranten är inte en ordinarie resurs under utbildningstiden och får inte ingå i minimibemanning eller arbeta planerad övertid. Att aspiranten inte är en ordinarie resurs innebär att han eller hon inte får ges arbetsuppgifter som innebär att aspiranten ersätter en utbildad polis (2-4 §§ FAP 761-1).

Bedömning

Inledning

AA har i sina klagomål i huvudsak ifrågasatt lämpligheten av att två polisaspiranter tilläts hålla förhör i det aktuella ärendet samt varit starkt kritisk till förhöret med honom den 13 juni 2007.

Jag vill inledningsvis framhålla att flera av de synpunkter som AA har framfört till JO har han också gjort gällande under rättsprocessen mot honom. Som framgått har domstolarna även beaktat dessa synpunkter vid sin bedömning av åtalet mot honom och tingsrätten har också klart markerat att förhöret den 13 juni var behäftat med brister. Med beaktande av att AA förnekade brott har naturligtvis en väsentlig punkt i hans kritik varit att det är felaktigt antecknat i förhöret att han erkände vissa övergrepp. Riktigheten av bl.a. den saken har dock – t.ex. genom vittnesmålen med BB och CC – varit föremål för domstolarnas prövning och föranleder därför inte något uttalande från min sida. Det finns här anledning att framhålla att JO i princip

inte uttalar sig om bedömningar som en domstol har gjort i sak, t.ex. när det gäller bevisvärdering.

Mot denna bakgrund har jag valt att begränsa utredningen i ärendet till vissa formaliafrågor beträffande förhöret den 13 juni men framför allt till att avse den principiella frågan om det är lämpligt att låta polisaspiranter hålla förhör i ett sexualbrottsärende med underåriga målsägande.

Förhöret med AA den 13 juni 2007

Under en förundersökning hålls ofta förhör med en rad olika personer: målsäganden, vittnen och misstänkta. Vad som kommer fram vid dessa förhör spelar sedan en central och ofta helt avgörande roll för t.ex. frågan om åtal ska väckas eller inte. Det är därför av bl.a. rättssäkerhetsskäl av utomordentligt stor vikt att förhören genomförs och nedtecknas på ett professionellt och formellt riktigt sätt.

I det nu aktuella fallet har tingsrätten, som nyss sagts, i sin dom anmärkt att polisförhöret den 13 juni 2007 med AA var behäftat med formella brister, t.ex. att det inte framgick av protokollet att AA inte påkallade att ha en försvarare närvarande vid förhöret. Tingsrätten har också varit starkt kritisk till protokolleringen av förhørsutsagan och bl.a. uppgett att det är helt omöjligt att bilda sig en uppfattning om gången i förhöret och hur frågorna ställdes. Vidare har rätten framhållit att AA aldrig fick läsa igenom det utskrivna förhöret och att bevisvärdet av ett på detta sätt redovisat förhör, som inte i efterhand lästs igenom och godkänts, är mycket litet.

Jag kan bara instämma i tingsrättens bedömning och vill för egen del framhålla vikten av att de förhållandevis enkla åtgärder som föreskrivs i 23 kap. 21 § andra stycket RB – dvs. att en granskning av förhørsutsagan, enligt huvudregeln, ska ske innan förhöret avslutas – genomförs på ett korrekt sätt. Dessa åtgärder har stor betydelse för den hördes rättssäkerhet, för åklagaren som ska fatta beslut i ärendet och för rätten, om en domstolsprövning blir aktuell (se t.ex. JO 1999/2000 s. 143). Tingsrättens bedömning av bevisvärdet av det aktuella förhöret visar ju också tydligt på betydelsen av förhör genomförs på ett i alla avseenden korrekt sätt.

En förklaring till de redovisade bristerna kan självfallet vara BB:s och CC:s oerfarenhet av att både hålla och dokumentera förhör. Detta för mig in på huvudfrågan i ärendet, vilken behandlas i nästa avsnitt.

Lämpligheten av att låta polisaspiranter hålla förhör i ett ärende om sexualbrott

Som jag redan konstaterat är en polisaspirant en polisstuderande som med godkänt resultat har avslutat polisutbildningens fyra terminer och sedan, efter ett rekryteringsförfarande, under sex månader innehar en tidsbegränsad anställning som polisaspirant (1 § i FAP 761-1). Efter genomgången aspirantutbildning är aspiranten behörig att söka anställning som polis. Aspirantutbildningen brukar, enligt vad som framgår av information på Polishögskolans hemsida, inriktas på sådana uppgifter som en ny polis oftast arbetar med, t.ex. ordningsfrågor och trafik (se www.polishogskolan.se).

BB och CC påbörjade sina aspirantanställningar vid polismyndigheten den 4 juni 2007. De hade således endast tjänstgjort en dryg vecka innan de fick medverka i den aktuella utredningen och på egen hand hålla förhör med såväl de underåriga målsägandena som den misstänkte, AA. Förundersökningen avsåg, som framgått, påstådda mycket allvarliga sexualbrott: våldtäkt och grovt sexuellt utnyttjande av underårig, dvs. det slag av ärenden som hör till de allra mest känsliga och svårutredda. En särskild svårighet i sådana fall är givetvis att genomföra förhör med barn. Som framgått har lagstiftaren därför särskilt markerat att dessa förhör är speciella och att de ska hållas av en person med särskild kompetens för uppgiften (se 18 § FUK). Vidare ska t.ex. ett förhör med en målsägande som är under 18 år planeras och verkställas så att det inte uppkommer fara för att den som förhörs tar skada och särskild varsamhet bör iakttas om förhöret gäller sexuallivet (se 17 § FUK).

HH har i sina upplysningar bekräftat att BB och CC var oerfarna men ansett att de hade sådan tidigare yrkeserfarenhet som gjorde dem ytterst lämpliga som förhørsledare. Denna erfarenhet bestod i att BB arbetat med barn som har speciella behov samt att CC hade en gedigen utbildning i pedagogik och under ett tidigare sommarlov arbetat med utredningar under ledning av erfarna poliser. Polismyndigheten har ansett att förhören genomförts på ett betryggande sätt och under direkt handledning av kvalificerade utredare.

Jag har inte någon anledning att ifrågasätta att de två polisaspiranterna hade en bakgrund som innebar att de i och för sig var lämpade att möta barn och ungdomar. Från detta är det emellertid, enligt min uppfattning, ett mycket stort steg till att bli en skicklig förhørsledare i allmänhet och en polisman med särskild kompetens att t.ex. hålla barnförhör i en sexualbrottsutredning i synnerhet. Det senare kräver både beteendevetenskapliga kunskaper om barn och hög kompetens att hålla förhör i brottsutredande syfte. Jag kan här också peka på att Rikspolisstyrelsen (RPS), när det gäller utredningsverksamhet beträffande våld mot barn, fastställt som ett minimikrav att styrelsen tillsammans med polismyndigheterna ska säkerställa att utredande personal ska ha fördjupad, enhetlig utbildning och kontinuerligt genomgå fortbildning (se promemorian om RPS:s minimikrav och rekommendationer, POA-428-1031/07, jfr även RPS:s nyligen gjorda granskning av Polismyndigheternas handläggning av ärenden om våld mot barn, inspektionsrapport 2009:4). Motsvarande bör självfallet gälla även den som har att utreda sexualbrott mot barn. På polisens egen hemsida uttrycks också beträffande polisens arbete med brottsutredningar om sexualbrott att endast specialutbildade utredare håller förhör med barn (www.polisen.se). Det kan slutligen i denna del nämnas att RPS, i en nyligen gjord redovisning till regeringen om gemensamma nationella riktlinjer kring barn som misstänks vara utsatta för brott, uttalat bl.a. att personer som handlägger sådana ärenden ska ha hög kompetens och god erfarenhet på området (se POA-428-6530/08, delredovisning den 22 september 2009).

Jag vill betona att en polisaspirant fortfarande är under utbildning och att tanken är att denne under utbildningstiden under ett halvår ska få utveckla sin yrkeskompetens genom att under handledning omsätta teoretiska kunskaper i praktiskt

handlande. Även om en polisaspirant skulle ha en naturlig fallenhet för att hålla förhör ligger det i sakens natur att denne saknar en erfaren förhørsledares yrkes-skicklighet. Jag ställer mig således oförstående till HH:s uttalande om att aspiranterna skulle ha varit ”ytterst lämpliga” som förhørsledare. Enligt min mening är det tvärtom uppenbart att CC och BB inte hade den särskilda kompetens som en förhørsledare enligt 18 § FUK bör ha.

Mot denna bakgrund anser jag att det var omdömeslöst att tillåta CC och BB att helt på egen hand hålla det inledande förhöret med den misstänkte och flera förhör med de underåriga målsägandena i en utredning om så allvarliga brott som det var frågan om. Det förhållandet att aspiranterna under ärendets gång fick handledning av två kvalificerade och erfarna utredare förändrar inte denna bedömning. Min uppfattning är att förhör i en sexualbrottsutredning av detta slag över huvud taget inte ska hållas av polisaspiranter. Jag finner det anmärkningsvärt, för att inte säga obegripligt, att polismyndigheten inte ens i efterhand insett det olämpliga i förfarandet.

Vad som i övrigt har kommit fram när det gäller genomförandet av förhören ger mig, bland annat mot bakgrund av att händelserna – de sexuella övergreppen – har varit föremål för prövning i domstol, inte tillräcklig anledning till någon ytterligare åtgärd eller något annat uttalande i saken. Inte heller motiverar vad AA och DD i övrigt har anfört någon åtgärd från min sida.

Sammanfattningsvis anser jag att polismyndigheten förtjänar allvarlig kritik för att två polisaspiranter höll förhör i den aktuella utredningen.

Ärendet avslutas.